

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ІДЕНТИЧНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

**АНДРЕЄВА Марія, здобувач вищої освіти,
спеціальність Н6 Ветеринарна медицина
Державний біотехнологічний університет**

Анотація: У статті розглянуто філософські аспекти впливу соціальних мереж на ідентичність особистості в умовах інформаційного суспільства. Показано, що соціальні мережі формують нові механізми соціалізації та самопредставлення, що призводить до явищ поліідентичності, симуляції та кризи автентичності. Проаналізовано роль алгоритмів цифрового середовища як інструментів соціотехнічного конструювання «Я» та підпорядкування суб'єкта новим формам влади. Наголошено на необхідності розвитку цифрової етики та критичного мислення як передумов збереження цілісності ідентичності у цифрову добу.

Ключові слова: ідентичність, соціальні мережі, філософія, поліідентичність, симуляція, інформаційне суспільство.

Ідентичність є однією з ключових категорій філософської антропології та соціальної філософії. Вона виражає усвідомлення людиною власного «Я», відчуття безперервності й цілісності існування, а також визначає її місце у суспільстві. Ідентичність можна розглядати як внутрішню неперервність досвіду, що зберігається попри зміни соціальних ролей та середовищ [1]. Проте в умовах інформаційного суспільства, де цифрові технології та соціальні мережі стали невід'ємною частиною повсякденності, відбувається радикальна трансформація уявлень про ідентичність. Соціальні мережі сьогодні виконують роль не лише технічного інструменту комунікації, але й середовища соціалізації. У цифровому просторі індивід постійно балансує між автентичним образом і його віртуальною репрезентацією [2, с. 29].

Можливість створювати різні версії себе призводить до феномену поліідентичності, коли людина конструює кілька «Я» для різних соціальних контекстів. Це явище, з одного боку, розширює можливості для самовираження, а з іншого — створює загрозу фрагментації внутрішнього світу. О. Дзьобань і С. Жданенко зазначають, що поліідентичність у цифрову добу часто стає причиною внутрішніх конфліктів і почуття відчуженості [3, с. 20].

Постмодерна філософія звертає увагу на проблему симуляції. Ж. Бодріяр вказував, що у сучасному суспільстві «симулякр стає реальнішим за саму реальність» [4]. У соціальних мережах це проявляється в тому, що цифровий образ людини, створений і підтримуваний у віртуальному просторі, поступово набуває більшої значущості, ніж її реальне «Я». Окрему увагу слід звернути на проблему влади та контролю у цифровому середовищі. За М. Фуко, влада реалізується не лише через прямий примус, а й через контроль над дискурсами [5]. Алгоритми соціальних мереж, формуючи інформаційні стрічки, створюють ефект «інформаційних бульбашок», у яких користувачі отримують переважно ті повідомлення, що відповідають їхнім упередженням і попереднім уподобанням. Як наслідок, горизонт мислення обмежується, критичне сприйняття дійсності слабшає, а ідентичність формується під впливом зовнішніх інформаційних структур.

Крім соціальних і філософських аспектів, важливим є вплив соціальних мереж на психологічний стан та тілесність людини. Надмірне занурення у цифрове середовище призводить до зниження здатності до глибокої рефлексії, розладів сну, тривожності та відчуття постійного дефіциту часу [6].

У підсумку можна стверджувати, що соціальні мережі є одним із найпотужніших чинників трансформації ідентичності у сучасному світі. Вони змінюють способи самовираження, структуру соціалізації, формують нові механізми влади та контролю, водночас відкриваючи простір для розвитку й комунікації. Усвідомлене використання соціальних мереж, розвиток цифрової етики та критичного мислення є необхідними умовами збереження автентичності та автономії людини в умовах глобальної цифровізації.

Література:

1. Міносян А., Варипаєв О., Посилення ролі суспільних дисциплін у контексті збереження національної ідентичності // Сучасні тенденції в українській гуманітаристиці: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м.Харків, 30 лист. 2023р.- Харків: ХНАДУ, 2023. - с. 93-95. URL :

<https://api.dspace.khadi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/890d5ca3-8c18-479e-985b-bd580c53d5b1/content>

2. Варипаєв О. М., Міносян А. С., Юрченко Л. І. Методологія застосування концепції емоційного інтелекту в гуманітарних дисциплінах. Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців : тези доп. Третьої Міжнар. наук.-метод. конф., м. Харків, 27 трав. 2021 р. Харків : ХДУХТ, 2021. С. 29-30. URL : <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/4c92744d-638d-4936-acb7-5534dfe642bd/content>

3. Дзьобань О., Жданенко С. *Ідентичність у цифрову добу: філософські рефлексії*. — Харків: Право, 2022.

4. Бодріяр Ж. *Симулякри і симуляція*. — Львів: Кальварія, 2019.

5. Foucault M. *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings*. — New York: Pantheon Books, 1980

6. Запоріжченко О. *Ідентичність особистості в інформаційному суспільстві*. — Харків: ХНУ, 2020.

Annotation: *The article examines the philosophical aspects of the influence of social networks on personal identity in the context of the information society. It demonstrates how social networks form new mechanisms of socialization and self-representation, leading to phenomena such as poly-identity, simulation, and a crisis of authenticity. The role of digital environment algorithms is analyzed as instruments of socio-technical construction of the “self” and as a means of subject subordination to new forms of power. The necessity of developing digital ethics and critical thinking as prerequisites for preserving the integrity of identity in the digital age is emphasized.*

Key words: *imperial policy, war, colonialism, historical memory, Ukraine.*

**Науковий керівник – ВАРИПАЄВ Олексій,
кандидат філософських наук, доцент кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін,
Державний біотехнологічний університет
м. Харків**